

MIKKELIN PURSISEURA

RISTISAARI LAHTELAN TILAN PÄÄRAKENNUKSEN PERUSKORJAUKSEN VIHKIÄISJUHLAN 22.5 2021 Juhlapuhe kunniajäsen Esko Pitkänen

Herra Kommodori, arvoiset Naiset ja Herrat, Mikkelin Pursiseuran ja veneilyn ystävät!

Tasan 60 vuotta sitten eli v. 1961 Mikkelin Pursiseura osti täältä Risti- eli Kotkatsaaresta Lahtelan ja Ristisaaren tilat Vilho Himaselta Einarin pojalta. Tila oli ollut välillä myös Einarin toisella pojalla Aarnella, mutta Arne ei kauan Ristisaarella viihtynyt ja isä osti tilan takaisin. Vuonna 1947 tilat siirtyivät sitten Vilho Einarille. Himaset olivat tiettävästi Ristisaaren ensimmäiset asukkaat.

Elämä täällä saarella ei ollut helppoa, maaperä ei ollut erityisen viljavaa eikä karjalle ollut kalliolla ja louhikkokankailla paljonkaan syötävää.

Pursiseuran kommodorina oli v. 1961 Jaakko S. Aalto, varakommodorina Eugen Pylvänäinen, sihteerinä Erkki Kakkonen ja rahaston hoitajana Kusti Juutilainen. Johtokunnassa olivat lisäksi Mikko Puupponen, Toivo Rytönen ja Juhani Reunanen.

Meidän on hyvä muistaa, että v. 1905 perustetun seuramme toiminta oli täysin hiipuneena vuodet 1937 – 1957. Nykyinen toiminta on siis alkanut v. 1958. Huomattava on, että vain kolme vuotta uudelleen käynnistymisen jälkeen tehtiin tämä suuri päätös ja ostettiin nämä tilat 15000 markalla, Pohjoismaiden Yhdyspankista otettiin 9000 markan laina.

Kun seuran toiminta uudelleen käynnistettiin painopistealueiksi otettiin kilpailu- ja retkeily- ja valistustoiminta. Moottorivenekilpailuja järjestettiin aluksi Kaihulla ja Pitkäjärvellä. Pursiseura alkoi myös järjestää vuosittain veneurheilunäyttelyitä nimellä ”Saimaa kutsuu”. Yritykset ja Mikkelin kaupunki suhtautuivat myönteisesti seuran toimintaan. Kilpailut ja näyttelyt olivat todella tuottoisia ja se mahdollisti ajatuksen oman tukikohdan hankkimisesta.

Ristisaaren tehdyn tutustumismatkan jälkeen johtokunta päätti yksimielisesti esittää tilan ostamista. Vuosikokouksessa oli kyllä niitäkin, jotka epäilivät hankkeen järkevyyttä – olihan saaren silloisilla omatekoisilla vaneriveneillä hirmuinen matka. Ostopäätös kuitenkin tehtiin, vaikka saarella ei puuta ollutkaan saatavissa eivätkä rakennuksetkaan olleet kehuttavassa kunnossa.

Näyttely- ja kilpailutoiminnalla saatiin pankkilaina maksetuksi kahdessa vuodessa.

Kun tukikohta tuli hankittua ensimmäiseksi isännäksi valittiin metsänhoitaja Mikko Puupponen, hänen johdollaan rakennuksia ja ympäristöä alettiin kunnostaa. Alkuvuosina tänne järjestettiin jäsenretkiä yhteismootoreilla. Vuoden 1965 kohokohta oli seuran 60-vuotisjuhla. Juhla vietettiin vuosisadan huonoimman kesän kauneimpana päivänä 22.8. Vanhaan saunaan ei oltu tyytyväisiä, vaikka isäntä Puupponen oli hankkinut uuden kiukaan. Löylyt kuulemma karkasivat harakoille sekä katon että seinien kautta. Vieraskirjasta löytyi silti vain kiittäviä lausuntoja. SANTA SYLVIN veneen miehistö on runoillut v. 1969 näin ” Ken Ristisaaren kiukaalle vettä on kumonnut, sen myös sauna ja saari on täysin lumonnut.

Seuraava suuri urakka seuralle olikin uuden saunamökin kuljetus ja pystytys, tämä tapahtui sitten tasan 50 vuotta sitten eli 1971. Frans Helenius hoiti laivakuljetuksen ja m/s Pate toi kiukaan 4.6 eli Marskin syntymäpäivänä. Seuran kassasta rupesivat markat loppumaan ja lisää rahaa toivottiin metsänhakkuista. Metsäyhtiön mukaan puunkaatoon ei kuitenkaan kannattanut ryhtyä. 1970-luvulla osanotto Ristisaaren tapahtumiin ei ollut kovin vilkasta, tähän vaikutti osaltaan se, että ristiinalaiset erosivat Mikkelin pursiseurasta ja perustivat oman seuran v. 1975.

Talkooporukkaa ei meinannut löytyä ja puista oli ainainen pula ja nekin vähät olivat märkiä. Välillä poltettiin brikettejä.

Johtokunta otti ohjat käsiinsä ja aloitti systemaattisen rakennus- ja kunnossapitovaiheen. Kommodorina toimi tuolloin Jyrki Reunanen.

Ristisaassa alkoivat 1970 luvulla sitten pitkään jatkuneet navigointikisat. Vuonna 1976 pidettiin vieraskirjan ensimmäiset purjehduskilpailut Ristisaassa, mutta ilmeisesti viklojen kisoja oli ollut kyllä aiemmin.

v. 1978 saatiin päätökseen silloisen laiturin rakentaminen. Rakennustarvikkeet saatiin lahjoituksena mm. Mikrasta , Mikkelin Betonilta ja Olavi Räsänen Oy:ltä. suurimmat työpanoksen antoivat isännät Erkki Tani, Arto Siven ja Toivo Teittinen.

Metsänhoitosuunnitelma pantiin aluille 1978. Puunkaatoon päästiin 1982 ja näin saatiin rahaa rakenteiden kunnostamiseen ja ylläpitoon.

1980-luvulla ilmaantui uusia uskollisia Ristisaaren kävijöitä, jotka siistivät paikkoja ja rakensivat uutta ja pitivät keskenään iloisia tapahtumia. Keskeisiä olivat Suomalaisen Pulkkiset eli suomalaiset ja MyWayn Koposet. Rakentamisessa kunnostautuivat legendaariset Jatkeron pojat Apa ja Eki.

Pirjo ja Pekka Nikkilä kartoittivat tilan rakennukset ja laativat niille korjaussuunnitelman v. 1987, jonka pohjalta anottiin avustusta museovirastolta.

Saarella on vuosien varrella riehunut useita kovia myrskyjä, mm 1985 Manta myrsky, joka kaatoi 48 runkoa. Kun tämän jäljet oli raivattu iski Ritva myrsky v. 1986 ja teki samanlaista jälkeä.

Päärakennusta korjattiin v.1992, peräkammarin lattia uusittiin, koko rakennuksen sisäseinät ja katot maalattiin ja osin tapetoitiin sekä uunit korjattiin. Rakennuksen ulkoseinät ja katto maalattiin talkoilla saman vuoden heinäkuussa. Keltamultamaali keitettiin tässä pihassa. Näissä talkoissa olivat mukana Nikkilät, Manniset, Pertti Leinonen ja Jorma Valto.

Maan sisään painunutta kivijalkaa on kunnostettu useaan otteeseen.

Olen edellä pyrkinyt hahmottamaan hienon tukikohtamme ensivaiheita sieltä 60-luvulta tuonne 90-luvulle. Erittäin paljon on sitten rakennettu myös uutta. Ristituuli-sauna valmistui 1997, sitten 2000-luvulla uusi päälaituri, hieno nykyaikainen UusTuuli sauna- ja tuparakennus v. 2010. Vanha sauna siirrettiin ja kunnostettiin toimivaksi varastoksi. PuuTuuli -liiteri veistätettiin ja pystytettiin vanhan osin peltiliiterin paikalle.

90-luvun alkupuolen isojen kunnostustöiden jälkeen tehtiin Nikkilöiden toimesta eräänlainen pitkänajan käyttösuunnitelma. Historiallisesti arvokkaan maatilan haltijana on seuralla velvollisuus säilyttää se tuleville sukupolville kuin muistomerkkinä vuosikymmenten takaisesta elämästä Saimaan saarella.

Olemme täällä nyt juhlistamassa tämän Lahtelan päärakennuksen mittavan peruskorjauksen valmistumista. Olemme mielestäni seurana täyttäneet velvollisuuttamme säilyttää tämä historiallinen 100-vuotta vanha rakennus.

Tätä peruskorjausta pohdittiin pitkään ja kolmessa vuosikokouksessa asia oli esillä. Asiasta ei äänestetty, päätökset syntyivät yksimielisesti. Epäileviä puheita oli niinkuin oli silloinkin, kun Ristisaarta hankittiin. Taseeseen oli kerätty useana vuonna varauksia, joten sekin välttämätön puoli oli kunnossa.

Edellisestä suuremmasta remontista on nyt n. 30 vuotta ja uskon, että nyt tehdyillä rakenteiden vahvistamisilla ja uudistamisilla mennään seuraavat 30 vuotta. Silloin ollaan 2050 luvulla ja harva meistä on tätä todistamassa. Tosin Kasper ja Kia ovat silloin vielä nuoria keski-ikäisiä.

Rakennus on nyt todella korjattu katosta kivijalkaan, yläpohjat ja alapohjat on lahoilta osin uusittu. Katon pellitys on korjattu, piippu pellitetty. Kivijalka kunnostettu, on maalattu kaikki pinnat ulkoa ja sisältä, uunit korjattu, koko

sähköistys on uusittu, tehty imeytyskenttä, erityisesti on huolehdittu ilmanvaihdosta, hankittu uudet kalusteet jne.

Nyt on kiitoksen aika. Ensimmäisenä kiitän edesmenneitä Pursiseuralaisia ja sitä johtokuntaa, jota kommodorina johti Jaakko. S. Aalto, varakommodori Eugen Pylvänäisellä oli Ristisaaren hankkimisessa suuri rooli. Ilman heidän rohkeuttaan ja kaukonäköisyyttään Mikkelin Pursiseura olisi varmasti kovin erilainen ja ilman tätä rakasta Ristisaarta.

Kiitän kaikkia tässä puheessani vilahtaneita henkilöitä ja erikoisen paljon kaikkia vuosikymmenten aikana täällä ennen meitä ja nyt mukana olevia tuhansista ja taas tuhansista talkootunneista, joita olette tehneet.

Tukikohdassa kun olemme, on erikseen syytä kiittää kaikkia isäntiä vuosikymmenten ajalta. Tässä yhteydessä haluan lähettää aivan spesiaali kiitokset Valkosen Empulle.

Ja sitten, viettäisimmeköhän tätä Lahtelan peruskorjauksen valmistumisen juhlaa ilman Reijo Tyrväisen ammattitaitoa, paneutumista ja sitoutumista tähän hankkeeseen. Kiitos Reijo meidän kaikkien puolesta.

Suuret kiitokset kuluvat myös Arto Pulkkiselle ja hänen kumppanilleen. Simo Siiskonen vihjaisi, kun hallituksessa asiasta keskusteltiin, että siinä olisi mies, joka osaa ja ymmärtää vanhojen rakennusten korjaamisen. Ei ollut huono vihje.

Lopuksi Ristisaaren isännän terveiset vuodelta 1965.

... koska meillä on hallussamme viehättävä kappale luontoa,

säilyttäkäämme se sellaisena.

Tyhjä tupakka-aski tai kiiltävä

limonaatipullon korkki uimarannalla tai metsäpolulla ei ole

kovinkaan hauskaa katseltavaa.

Samaten sisätiloissa käytettäköön

luutaa ja pesuharjaa entistä

ahkerammin, ettei siisteyden

ylläpitäminen jää vain muutamien tunnollisten huoleksi.

Kiitos ystävät, kun jaksoitte kuunnella.